

امام حسن عسکری(ع) زمینه‌ساز آشنایی شیعه با عصر غیبت بودند

امام حسن عسکری(ع) به سبب نداشتن آزادی عمل مجبور بودند که شیعه را با مسئله غیبت آشنا کنند تا ندیدن امام و حجت خدا برای آنها قابل درک باشد و هنگامی که این واقعه اتفاق می‌افتد، جامعه شیعه دچار ضایعات انحرافی نشود.

امام حسن عسکری(ع) به سبب نداشتن آزادی عمل مجبور بودند که شیعه را با مسئله غیبت آشنا کنند تا ندیدن امام و حجت خدا برای آنها قابل درک باشد و هنگامی که این واقعه اتفاق می‌افتد، جامعه شیعه دچار ضایعات انحرافی نشود.

محمدحسین رجبی‌دوانی، مورخ و پژوهشگر تاریخ اسلام و معاون پژوهشی دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه امام حسین(ع) در گفت‌وگو با خبرگزاری قرآنی ایران(ایکنا) شعبه خراسان رضوی، با اشاره به دوران سیاسی - اجتماعی دوران امام حسن عسکری(ع)، اظهار کرد: دوران امامت امام حسن عسکری(ع) از نظر سیاسی - اجتماعی دوره خاص، پرماجرا و پرتنش بوده است.

وی تصریح کرد: از يك طرف دستگاه خلافت عباسی ضعیف شده و برخی از غلامان ترك آن‌ها که توانسته بودند نفوذ زائد النفسی پیدا کنند، بر قدرت چیره شده بودند به گونه‌ای که در برخی موارد قادر بودند خلیفه را عزل و نصب بکنند از همین رو خلافت عباسی از آن اقتدار قدیم که به دوره طلایی خود معروف بود، فاصله گرفت.

رجبی‌دوانی افزود: از سویی قیام و شورش‌های دیگری بر ضد دستگاه خلافت پدید آمده بود که باعث شد خلافت بیش از پیش دچار دردسر و مشکل شود، به خصوص قیام زنگیان در بصره و مناطق اطراف که دولت عباسی را با چالش جدی مواجه کرد و موجب درگیری‌های فراوان جنگی به مدت 14 سال و تلفات فراوان برای قوای عباسی شد.

معاون پژوهشی دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه امام حسین(ع) ادامه داد: با این حال، دستگاه خلافت از وجود امام حسن عسکری(ع) غافل نبود، چرا که می‌دانستند این وجود مقدس یازدهمین پیشوای بر حق مسلمانان است و طبق گفته پیامبر اکرم(ص) بعد از او آخرین حجت خدا امامت خواهد کرد و علت اینکه امام حسن عسکری(ع) و پدر بزرگوارشان امام هادی(ع) را در منطقه نظامی تحت کنترل و حبس قرار داده بودند همین بود که مانع ازدواج امام حسن عسکری(ع) و تولد امام زمان(عج) شوند.

اقدامات امام حسن عسکری(ع) برای نشر اسلام

وی ادامه داد: با اینکه دستگاه خلافت عباسی با مشکلات زیادی مواجه بودند ولی امام را نیز تحت نظر کامل داشته و اجازه بازگشت آن بزرگوار را به مدینه نمی‌دادند.

مورخ و پژوهشگر تاریخ اسلام:

امام حسن عسکری(ع) از يك سو وظیفه داشتند کاری که پدر بزرگوارشان در نشر معارف اهل بیت(ع) آغاز کرده و به اوج رسانده بودند را تداوم بخشند ولی از طرفی نیز در حصر و تحت کنترل شدید ماموران حکومتی نیز بودند

رجبی دوانی با اشاره به اقدامات امام حسن عسکری(ع) برای نشر اسلام در جامعه، بیان کرد: امام عسکری(ع) از يك سو وظیفه داشتند کاری که پدران بزرگوارشان در نشر معارف اهل بیت(ع) آغاز کرده و به اوج رسانده بودند را تداوم بخشند ولی از طرفی نیز در حصر و تحت کنترل شدید ماموران حکومتی نیز بودند. از همین رو امام حسن عسکری(ع) برای ارتباط با نمایندگان و برخی از وکلای خود در نقاط مختلف جهان اسلام با محدودیت‌های بسیاری مواجه بودند، به طور مثال امام عسکری(ع) با برخی از آن‌ها قرارهای محرمانه‌ای می‌گذاشتند.

معاون پژوهشی دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه امام حسین(ع) تصریح کرد: گاهی اوقات نیز امام حسن عسکری(ع) فرد مورد اعتمادی را دور از چشم مأموران حکومتی برای فرستادن پیامها و دستورات خود به وکیلان و نمایندگان به سوی آنها اعزام کرده و گاهی هم آنها را دعوت می‌کردند که به سامرا بیایند منتهی در پوشش افراد دست فروش و دوره‌گرد که در حال معامله و خرید و فروش کالا هستند، نزدیک منزل امام(ع) می‌آمدند و با امام ارتباط برقرار می‌کردند، امام(ع) هم در ظاهر معامله کرده و دستورات لازم را به آنها داده و همچنین سؤالات آنها را پاسخ می‌دادند.

تدابیر امام حسن عسکری(ع) برای تداوم ولایت

وی با اشاره به تدابیر امام حسن عسکری(ع) برای تداوم ولایت، ابراز کرد: از سوی دیگر يك وظیفه هم امام حسن عسکری(ع) داشتند که سایر امامان و اهل بیت(ع) با چنین مسئله‌ای مواجه نبودند و آن هم آماده کردن جامعه شیعه برای غیبت امام زمان(عج) بود.

رجبی‌دوانی در ادامه با بیان اینکه امام حسن عسکری(ع) از سویی وظیفه داشتند که وجود آخرین حجت خدا را پنهان کرده تا دشمن متوجه نشود و نتواند به جان امام زمان(عج) آسیبی وارد کند، اظهار کرد: امام از طرفی باید مردم و برخی از خواص و یاران خود را از به دنیا آمدن آخرین حجت خدا مطمئن و آن حضرت را به چنین یارانی معرفی کنند و آنها را به امر غیبت عادت دهند.

معاون پژوهشی دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه امام حسین(ع) ابراز کرد: امام حسن عسکری(ع) برخی از افراد خاص را به طور مخفیانه و دور از چشم مأموران حکومتی دعوت می‌کردند و امام زمان(عج) را به آنها نشان داده و به صراحت می‌فرمودند «ایشان بعد از من به عنوان حجت خدا و امام بر شما است« اما مدتها به دلیل مسائل امنیتی و هم عادت کردن شیعیان به ندیدن امامشان آن بزرگوار را پنهان می‌کردند.

وی با بیان اینکه افرادی بارها می‌آمدند و درخواست ملاقات با امام زمان(عج) را می‌کردند، ولی امام حسن عسکری(ع) فرزند بزرگوار خود را به آنها نشان نمی‌دادند، یادآور شد: امام عسکری(ع) در معرفی امام زمان به مسلمانان عصر خود و آماده کردن شیعیان برای عصر غیبت اقداماتی را انجام می‌دادند که از آن جمله می‌توان به ارسال نامه به وکیل خود در قم اشاره کرد، امام در این نامه مژده و بشارت به دنیا آمدن آخرین امام مسلمانان رو به او می‌دهند.

رجبی‌دوانی ابراز کرد: امام حسن عسکری(ع) به دلیل نداشتن آزادی عمل مجبور بودند که این امر مهم را به انجام رسانده و شیعه را به مسئله غیبت آشنا کنند تا ندیدن امام و حجت خدا برای آنها قابل درک باشد تا هنگامی که این واقعه اتفاق می‌افتد جامعه شیعه دچار شوک و ضایعات انحرافی نشود.

معاون پژوهشی دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه امام حسین(ع) با اشاره به علت لقب گرفتن امام یازدهم شیعیان به عسکری، عنوان کرد: سامرا پایتخت دولت عباسی بیشتر بعد نظامی داشت، به سبب اینکه از زمان معتصم عباسی نیروهای نظامی خلیفه که قبلا در بغداد، پایتخت عباسیان موجب سلب آسایش مردم شده بودند در منطقه‌ای راحت و تحت اختیار خلیفه باشند؛ حکومت وقت نیروهای نظامی خودش را به سامرا آورد و خود خلیفه هم در این شهر حضور داشت.

وی ادامه داد: کلمه عسکر به معنای لشکر و جایگاه نظامی است و برخی در همین رابطه می‌گویند حضرت را در این محل اسکان داده بودند تا از این طریق تحت کنترل نظامیان باشند.

محمدحسین رجبی‌دوانی:

امام(ع) برخی از افراد خاص را به طور مخفیانه دعوت می‌کردند و امام زمان(عج) را به آنها نشان داده و به صراحت می‌فرمودند «ایشان بعد از من به عنوان حجت خدا و امام بر شما است«

معاون پژوهشی دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه امام حسین(ع) با اشاره به نحوه شهادت امام حسن عسکری(ع)، گفت: امام عسکری(ع) توسط خلیفه عباسی معتمد عباسی که وجود آن حضرت را به عنوان امام بر حق بر نمی‌تابید، مسموم شدند.

رجبی‌دوانی تصریح کرد: آن‌ها به تصور اینکه ما حضرت را تحت کنترل کامل داریم و مانع ازدواج او شده‌یم تلاش داشتند که زودتر آن امام بزرگوار را از میان بردارند تا ازدواجی صورت نگیرد و امامی به دنیا نیاید، منت‌هی به‌رغم مراقبت‌های دستگاه خلافت عباسی این ازدواج صورت گرفته بود و امام زمان(عج) به دنیا آمده بودند اما آن‌ها آگاه نبودند.

امامت امام زمان(عج)

معاون پژوهشی دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه امام حسین(ع) با بیان اینکه دستگاه خلافت سعی داشت درون زندگی امام حسن عسکری(ع) هم جاسوسانی را بگمارند اما از ولادت امام زمان(عج) آگاه نشده بودند، افزود: دستگاه خلافت عباسی به تصور اینکه زمان برای از بین بردن امام برای آن‌ها فرارسیده است و از خوف اینکه نکند قادر به کنترل امام(ع) نباشند آن بزرگوار را مسموم کردند تا بدین ترتیب از پیدایش امام دوازدهم جلوگیری کنند غافل از اینکه این کار به‌رغم تمهیدات ویژه‌ای که آن‌ها انجام داده بودند امام زمان(عج) به دنیا آمده بود.

وی با اشاره به چگونگی آگاه شدن دولت عباسی از وجود نازنین امام زمان(عج)، اظهار کرد: دولت هنگامی که از وجود امام زمان(عج) آگاه شد سعی داشتند برای فریب شیعیان برادر امام که فردی فاسد و وابسته به دستگاه عباسی بود را به عنوان جانشین امام حسن عسکری(ع) قلمداد کنند.

رجبی‌دوانی ادامه داد: در هنگام نماز خواندن بر پیکر امام عسکری(ع)، آن زمان مشخص شد که امام(ع) ازدواج کرده و فرزندی نیز دارد چرا که امام زمان(ع) از خانه بیرون آمده و عموی خود را کنار زدند و فرمودند من بر هر کس اولی هستم که بر پدرم نماز بخوانم؛ لذا نماز را بر پیکر مطهر امام یازدهم شیعیان خواندند و بدین ترتیب قضیه آشکار شد.

وی در پایان خاطرنشان کرد: اگر چه دستگاه فاسق عباسی اقدام به قتل امام کردند ولی آن‌ها نتوانستند به هدف خود یعنی جلوگیری از تولد امام دوازدهم برسند.